

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: تاریخ علوم پزشکی

عنوان درس: تاریخ علوم پزشکی در دوره اسلامی ۲

کد درس: ۱۲

نوع و تعداد واحد^۱: ۲ واحد نظری

نام مسؤول درس: دکتر محمدحسین آیتی

مدرس/ مدرسان: دکتر محمدحسین آیتی

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: تاریخ علوم پزشکی در دوره اسلامی ۱

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد - تاریخ علوم پزشکی

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: دانشیار

رشته تخصصی: طب سنتی

محل کار: تهران، خ طالقانی، نرسیده به میدان فلسطین، خ سرپرست، روبروی آموزش و پرورش، دانشکده طب ایرانی، دانشگاه

علوم پزشکی تهران

تلفن تماس: ۰۹۱۲۲۰۶۱۱۵۸

نشانی پست الکترونیک: mh-ayati@tums.ac.ir

^۱مشمول بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

در این درس دانشجو با تعریف تاریخ، تاریخ پزشکی و مباحث مرتبط با تاریخ پزشکی، گستره تاریخ پزشکی و اصطلاحات مرتبط با تاریخ پزشکی، بررسی تحولات تاریخ پزشکی ایران در دوران اسلامی، مراکز تحقیق در پزشکی اسلامی، مراکز تعلیم و تعلم پزشکی در اسلام و ایران، جندی‌شاپور، مهمترین پزشکان ایرانی در دوران اسلامی و آثارشان آشنا می‌شود و با توجه به اینکه این درس دانشجو محور تدریس می‌شود، دانشجو برای ارائه کنفرانس علمی به دنبال تمام مطالب و کتابها و مقالات می‌رود و با این روش هم تاثیر بهتری در روند یادگیری فرد دارد، هم دامنه اطلاعات دانشجو خیلی بالاتر می‌رود و هم دانشجو با کتابخانه‌ها و مجلات و مقالات علمی دنیا آشنا می‌شود.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان رشته تاریخ علوم پزشکی با ماهیت پزشکی اسلامی و شاخه‌های وابسته مثل دندانپزشکی، کحالی و مبانی پیشگیری از بیماریها است. این آشنایی از طریق بررسی آثار مهمترین پزشکان اسلامی و مطالعه در آراء آنان امکان‌پذیر است.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

۱. دانشجو باید گستره تاریخ پزشکی و اصطلاحات مربوط به آن را بداند و اطلاعات کافی کسب کند.
۲. دانشجو باید مراکز تعلیم و تعلم پزشکی در اسلام و ایران را بشناسد و از آنها اطلاعات کاملی کسب کند.
۳. دانشجو باید به تمام اطلاعات مربوط به جندی‌شاپور و پزشکان آن مسلط باشد.
۴. دانشجو باید بتواند مراکز تحقیق در پزشکی اسلامی را معرفی کند.
۵. دانشجو باید مهمترین پزشکان در دوره اسلامی و آثار آنان را بشناسد.

رویکرد آموزشی^۱:

☐ مجازی ^۲	☐ حضوری	☒ ترکیبی ^۳
---	--------------------------------	---

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

روش‌های یاددهی - یادگیری زیر به عنوان نمونه معرفی شده‌اند:

1. Educational Approach
2. Virtual Approach
3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

- کلاس وارونه
  - یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
  - یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - یادگیری اکتشافی هدایت شده
  - یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
  - یادگیری مبتنی بر مباحثه در فرم
- سایر موارد (لطفا نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

روش‌های یاددهی - یادگیری زیر به عنوان نمونه معرفی شده‌اند:

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
  - بحث در گروه‌های کوچک
  - ایفای نقش
  - یادگیری اکتشافی هدایت شده
  - یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - یادگیری مبتنی بر سناریو
  - استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)
  - یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد (لطفا نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفا نام ببرید: یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی، سخنرانی تعاملی و استفاده از دانشجویان در تدریس.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱ ۰۰/۶/۲۰	کلیاتی در خصوص موضوع درس، اهداف درس، ضرورت و اهمیت درس تاریخ پزشکی، ارائه سر فصل و معرفی منابع مرتبط	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرس‌ان
	با درس، راهکار فعالیت دانشجویان و معرفی موضوع و مسائل تحقیقی در کلاس.	در سامانه نوید)		
۲ ۰۰/۶/۲۷	در خصوص گستره تاریخ پزشکی و مفاهیم و اصطلاحات مرتبط با تاریخ علوم پزشکی	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۳ ۰۰/۷/۳	بررسی و مطالعه زندگانی ابن سینا و آثار آن	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۴ ۰۰/۷/۱۰	بررسی و مطالعه زندگانی سید اسماعیل جرجانی و آثار آن	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۵ ۰۰/۷/۱۷	بررسی و مطالعه زندگانی علی بن عباس اهوازی و آثار آن	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۶ ۰۰/۷/۲۴	بررسی و مطالعه زندگانی ابن نفیس قرشی و آثار آن (شارح قانون ابن سینا)	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
		در سامانه نوید)		
۷ ۰۰/۸/۱	بررسی و مطالعه زندگانی ابوالقاسم خلف بن عباس زهرای و آثار آن	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۸ ۰۰/۸/۸	بررسی و مطالعه زندگانی ابن هندو و آثار آن	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۹ ۰۰/۸/۱۵	بررسی و مطالعه زندگانی ابن مطران و ابن رشد، بررسی آثار	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۱۰ ۰۰/۸/۲۲	بررسی و مطالعه زندگانی علی بن عیسی کحال و آثار آن	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۱۱ ۰۰/۸/۲۹	بررسی و مطالعه زندگانی ابن رضوان مصری و ابن بطلان بغدادی، بررسی آثار	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۱۲	مطالعه زندگانی خوارزمی و	مجازی: آنلاین یا	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرس‌ان
۰۰/۹/۶	آثار آن	همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)		
۱۳ ۰۰/۹/۱۳	بررسی و مطالعه حکمای بزرگ عصر صفویه و آثارشان	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۱۴ ۰۰/۹/۲۰	مطالعه نقش پزشکان و داروسازان اندلس اسلامی	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۱۵ ۰۰/۹/۲۷	بررسی طب ایرانی و اسلامی در شبه قاره هند و معرفی چهره های شاخص آن	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۱۶ ۰۰/۱۰/۴	بررسی ترجمه آثار پزشکی اسلامی به غرب و نقش این علم در تکوین علم در اروپا	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)	ارائه کنفرانس علمی	آقای دکتر آیتی
۱۷ ۰۰/۱۰/۱۱	کار کلاسی، پرسش‌هایی برای تفکر بیشتر	مجازی: آنلاین یا همزمان (در محیط اسکای روم، اسکایپ یا ...) یا آفلاین یا	پرسش و پاسخ	آقای دکتر آیتی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجویان	نام مدرس / مدرسان
		غیر همزمان (بارگذاری محتوا در سامانه نوید)		

وظایف و انتظارات از دانشجویان:

۱. ساعت حضور و غیاب دانشجویان در سرکلاس توسط مدرس محترم ثبت می‌شود. (۲ نمره)
۲. با توجه به اهمیت شرکت دانشجویان در مباحث گروهی کلاس، شرکت دانشجویان در مباحث گروهی منجر به افزایش حداکثر ۱ نمره مثبت (بین ۰,۲۵ تا ۱ نمره) به امتحان پایان ترم می‌شود.
۳. هر دانشجویی می‌تواند در کل ترم ۳ جلسه غیبت موجه داشته باشد.
۴. در صورت تاخیر در حضور به موقع سر کلاسها بیش از ۱ ساعت (مجموع کل تاخیرها) منجر به کسر نمره از کل نمره امتحانی به اندازه نیم نمره به ازای هر ۱۵ دقیقه می‌شود.

روش ارزیابی دانشجویان:

نوع ارزشیابی: (تکوینی - تراکمی)

- آزمون کتبی پایان ترم (۱۰ نمره).
- ارائه کنفرانسهای علمی در طی دوره (۸ نمره).
- نظم در حضور (۲ نمره).
- پرسش و پاسخ در ضمن تدریس در طول ترم.
- نحوه مشارکت دانشجویان در کلاس (موارد ۴ و ۵ میتوانند حداکثر ۱ نمره به کل اضافه کنند).

منابع:

(کتابها، نشریات و مقالات)

۱. تاریخ دامپزشکی و پزشکی، دکتر حسن تاجبخش، جلد ۱ و ۲.
۲. تاریخ بیمارستانها، دکتر حسن تاجبخش.
۳. تاریخ پزشکی ایران، دکتر محمود نجم آبادی.

۴. تاریخ طب اسلامی، ادوارد براون.
۵. الاغراض الطبیة و المباحث العلائیة: سید اسماعیل جرجانی.
۶. تاریخ الاطباء و الفلاسفة: اسحاق بن حنین، متن عربی با ترجمه انگلیسی از فرانز رزنتال، مجله اورینس، شماره ۱، جلد ۷، ۱۹۵۴.
۷. تاریخ البیمارستانات فی الاسلام: احمد عیسی بک.
۸. تاریخ پزشکی ایران و خلافت شرقی، سیریل الگود.
۹. تاریخ الحكماء، ابو الحسن علی بن یوسف قفطی ۱۹۰۳.
۱۰. تاریخ الطب و الصيدلة عند العرب، سامی خلف.
۱۱. طب اسلامی: مانفرد اولمان.
۱۲. تاریخ و اخلاق پزشکی در اسلام، دکتر مهدی محقق.
۱۳. دائره المعارف پزشکی جلد ۱ و ۲ (انگلیسی).
۱۴. مطرح الانظار، فیلسوف الدوله.
۱۵. تاریخ روابط پزشکی ایران و پاکستان، پروفیسور حکیم نیر واسطی.
۱۶. نزهه الارواح و روضه الافراح، شهرزوری.
۱۷. تاریخ نگارش‌های عربی، جلد سوم، فواد سزگین.

چک لیست ارزیابی طرح دوره							
چگونگی پردازش طرح با توجه به معیارها			معیارهای ارزیابی	آیتم	نام درس	رشته مقطع	گروه
توضیحات در خصوص موارد نیازمند اصلاح	نیازمند اصلاح	قابل قبول					
		√	به اطلاعات کلی درس اعم از گروه آموزشی ارایه دهنده درس، عنوان درس، کد درس، نوع و تعداد واحد، نام مسؤؤل درس و سایر مدرسان، دروس پیش نیاز و هم‌زمان و رشته و مقطع تحصیلی اشاره شده است.	اطلاعات درس	تاریخ علوم پزشکی در دوره اسلامی ۲	کارشناسی ارشد	تاریخ پزشکی
		√	اطلاعات مسؤؤل درس اعم از رتبه علمی، رشته تخصصی، اطلاعات تماس و ... درج شده است.	اطلاعات مسؤؤل درس			
		√	بخش‌های مختلف محتوایی درس در حد یک یا دو بند معرفی شده است.	توصیف کلی درس			
		√	اهداف کلی / محورهای توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند..	اهداف کلی / محورهای توانمندی			
		√	اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند	اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی			
		√	روش‌های یاددهی و یادگیری درج شده‌اند	روش‌های یاددهی - یادگیری			
		√	جدول مربوط به تقویم درس، به طور کامل تکمیل شده است.	تقویم درس			
		√	وظایف و انتظارات از دانشجویان نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس و ... تعریف شده و درج گردیده است.	وظایف و انتظارات از دانشجو			
		√	نحوه ارزیابی دانشجو با ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)، روش ارزیابی و سهم هر نوع روش ارزیابی در نمره نهایی دانشجو، درج شده است..	نحوه ارزیابی دانشجو			
		√	کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط، معرفی شده‌اند	منابع			